

Nr 342.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tillfälliga löne-
tillägg för viss personal vid tullverket för tiden 1 juli
1920—31 december 1921; given Stockholms slott den
12 mars 1920.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels medgiva, att ej mindre en var ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning än även tjänsteman, förordnad å tjänst på extra stat vid lokalförvaltningen, samt tjänsteman, som erhållit stadigvarande förordnande att bestrida ledig tjänst vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, ävensom tjänsteman, förordnad i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad befattningshavare, må för tiden från och med den 1 juli 1920 till och med den 31 december 1921 komma i åtnjutande av tillfälligt lönetillägg med sammanlagt i förenämnda statsrådsprotokoll angivna belopp, för helt år räknat, att utbetalas i sammanhang med lönen,

dels ock för sådant ändamål under sjunde huvudtiteln anvisa ej mindre å *tilläggsstat* för år 1920 ett förslagsanslag av kronor 162,000, än även på *extra stat* för år 1921 ett förslagsanslag av kronor 960,000.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars
1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsrådena: UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anförde här-
efter:

Sedan Kungl. Maj:t i proposition till 1918 års riksdag, nr 407, framlagt förslag till, utom ortstillägg, jämväl tillfälliga lönetillägg åt tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, anförde riksdagen i skrivelse den 22 juni 1918 nr 7 A, att den knappa tid, som stått riksdagen till buds för prövning av den föreslagna löneregleringen vid tullverket icke medgivit riksdagen en så ingående behandling av frågan att därav kunnat dragas bestämda slutsatser vare sig huruvida samtliga de föreslagna provisoriska bestämmelserna vore i allo tillfyllest motiverade eller, i jämförelse med motsvarande bestämmelser för andra statens verk konsekventa och rättvisa.

Då emellertid en provisorisk löneförbättring i ungefär den omfattning, Kungl. Maj:t ifrågasatt, syntes vara av förhållandena påkallad, hade riksdagen icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag. Riksdagen hade alltså, bland annat,

dels medgivit, att en var ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning finge för år 1919 komma i åtnjutande av tillfälligt lönetillägg å 300 kronor, för helt år räknat, med iakttagande av, att ersättning för övertidsarbete icke skulle föranleda skyldighet för tjänsteman att avstå någon del av lönetillägget;

dels medgivit, att befattningshavare å extra stat vid tullverkets lokalförvaltning samt tjänsteman, som erhållit stadigvarande förordnande att bestrida ledig tjänst vid tullverkets kustbevakning, ävensom tjänsteman, förordnad i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad befattningshavare, finge erhålla avlöningstillägg motsvarande de för ordinarie befattningshavare angivna tillfälliga lönetillägg, dock med skyldighet att under av Kungl. Maj:t angivna förhållanden avstå extra inkomster i tjänsten;

dels ock till tillfälliga lönetillägg till tullverkets personal m. m. för år 1919 under sjunde huvudtiteln för samma år beviljat ett förslagsanslag å extra stat av 665,000 kronor. Detta anslag var avsett jämväl till bestridande av en del av kostnaden för ortstillägg till befattningshavare å extra stat.

I statsverkspropositionen till 1919 års lagtima riksdag föreslog Kungl. Maj:t i nu förevarande hänseende riksdagen, att riksdagen måtte

dels medgiva, att ej mindre en var ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning än även tjänsteman, förordnad å tjänst å extra stat vid lokalförvaltningen, samt tjänsteman, som erhållit stadigvarande förordnande att bestrida ledig tjänst vid tullverkets kustbevakning, ävensom tjänsteman, förordnad i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad befattningshavare, måtte för år 1920 komma i åtnjutande av tillfälligt lönetillägg å 300 kronor, för helt år räknat, att utbetalas i sammanhang med lönen,

dels ock för sådant ändamål å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 631,800 kronor.

Detta förslag vann riksdagens bifall och utfärdades kungörelse i ämnet den 19 juni 1919; (svensk författningssamling nr 335).

Beträffande den närmare utredning, som låg till grund för Kungl.

Maj:ts ifrågavarande förslag till 1918 och 1919 års lagtima riksdagar, tillåter jag mig hänvisa till vad vederbörande propositioner därom innehålla.

Sedan härefter 1914 års tullkommission den 19 september 1919 avgivit förslag till avlöningsreglemente för tjänstemän vid tullverket m. m. samt generaltullstyrelsen anbefallts att före den 1 maj 1920 avgiva yttrande över berörda förslag, uppdrog Kungl. Maj:t den 22 december 1919 åt löneregeringskommittén att, då frågan om definitiv löneroglering för befattningshavarna vid tullverket icke torde kunna föreläggas 1920 års riksdag, verkställa utredning, huruvida, med hänsyn till storleken av de jämförliga befattningshavare vid kommunikationsverken från och med den 1 juli 1920 tillkommande avlöningsförmåner, någon jämkning för senare halvåret 1920 samt för år 1921 i de till tullverkets personal utgående tillfälliga lönetillägg kunde anses påkallad, samt därefter, så snart omständigheterna det tillåte, till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i ämnet.

Då jag till statsrådsprotokollet den 7 januari 1920 redogjorde för frågorna tillhörande regleringen för år 1921 av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, anförde jag, beträffande frågan om tillfälliga lönetillägg för personal vid tullverket, bland annat, följande:

Genom ett framläggande först för 1921 års riksdag av omorganisations- och avlöningsförslagen för tullverket skulle den för verkets personal i utsikt ställda definitiva lönerogleringen komma att undanskjutas under ytterligare ett år. Detta vore visserligen beklagligt men av anförda orsaker ofrånkomligt. Då jag hade för avsikt att framlägga förslag av innehåll, att, i likhet med vad som ägt rum under de senaste åren, personalen vid lokaltullförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen måtte för år 1921 beredas visst tillfälligt lönetillägg, torde, vid bifall till ett sådant förslag, som dessutom innebure någon ökning av lönetilläggets belopp, en kompensation i viss mån komma att lämnas för den för samma år utelivna definitiva lönerogleringen.

Vidkommande de tillfälliga lönetilläggens belopp anförde jag, att anledning syntes mig föreligga att ifrågasätta någon höjning härav. En jämförelse med de avlöningsförmåner, som från och med den 1 juli 1920 komme befattningshavarna vid kommunikationsverken till del, gäve nämligen vid handen, att motsvarande kategorier av befattningshavare vid lokaltullförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen komme i en alltför oförmånlig ekonomisk ställning, därest icke storleken av det tillfälliga lönetillägget kommo att undergå någon förändring. På mitt förslag hade också Kungl. Maj:t uppdragit åt 1902 års lönerogleringskommitté att av-

giva förslag i ämnet så snart omständigheterna det tillåte. Då jag alltså för det dåvarande icke var i tillfälle att närmare angiva storleken av det anslag, som skulle bliva för ändamålet erforderligt, syntes mig detsamma tillsvidare få allenast beräknas, förslagsvis till 870,000 kronor.

Då löneregleringen för kommunikationsverkens del trädde i kraft från den 1 juli 1920, ansåg jag anslag å tillägsstat för år 1920 jämväl böra för ändamålet beräknas. I sådant hänseende beräknades förslagsvis 120,000 kronor.

Sedan nu löneregleringskommittén fullgjort det, enligt vad jag ovan anfört, densamma lämnade uppdrag samt den 11 innevarande mars avgivit förslag i ämnet, anhåller jag att få underställa frågan Kungl. Maj:ts prövning.

Efter att hava redogjort för, bland annat, innehållet i två till kommittén ingivna skrivelser i ämnet från styrelsen för Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening samt från Svenska tullmannaförbundet, anför kommittén följande:

Löneregleringskommittén.

»Såsom den föregående redogörelsen utvisar, har för åren 1919 och 1920 ett tillfälligt lönetillägg å 300 kronor, för helt år räknat, medgivits en var ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning. Därjämte hava vissa andra befattningshavare, nämligen dels sådan, förordnad å tjänst på extra stat vid tullverkets lokalförvaltning, dels tjänsteman, som erhållit stadigvarande förordnande att bestrida ledig tjänst vid tullverkets kustbevakning, dels ock tjänsteman, förordnad i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad befattningshavare, för samma tid tilldelats avlöningstillägg, motsvarande det tillfälliga lönetillägget för ordinarie befattningshavare.

Den framställning i ämnet, som av Kungl. Maj:t förelades 1918 års lagtima riksdag och jämväl i huvudsak vann riksdagens bifall, var grundad på förslag av 1915 års kommission för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken m. fl. verk. Kommissionen hade, vad först anginge obefordrade tjänstemän av lägre grad vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, funnit det föreslagna tillägget å 300 kronor lämpligt i betraktande av de avlöningar, kommissionen tänkt sig för de obefordrade tjänstemannagrupperna vid kommunikationsverken. Beträffande åter tjänstemän av högre grad hade kommissionen vid avvägandet av löneförbättringens belopp funnit kammarskrivarna erbjuda en jämförelsepunkt. Dessa befattningshavare kunde nämligen enligt kommissionens mening med fog jämföras med stationsskrivare, manliga postexpeditörer och telegrafassistenter. Kommissionen lämnade jämväl en redogörelse för huru enligt dess förslag avlöningen för kammarskrivare skulle ställa sig i jämförelse med avlöningarna till nämnda befattningshavare inom kommunikationsverken.

Det förslag, som av kommissionen avgivits rörande tillfällig lönereglering för kommunikationsverkens personal, blev likaledes av Kungl. Maj:t framlagt

för 1918 års lagtima riksdag, och den av Kungl. Maj:t gjorda framställningen blev av riksdagen med några smärre jämkningar bifallen.

Beträffande den sålunda medgivna tillfälliga löneregleringen för kommunikationsverken erinrade riksdagen (skrivelse nr 428), att det då huvudsakligen gällde att uppbringa löneförmånerna till den nivå, som betingades av prisstegringen från tiden för de dåvarande löneregleringarnas genomförande till tiden närmast före krigsutbrottet.

Med avseende å den likställighet i avlöningshänseende, som ansetts böra råda mellan vissa grupper av befattningshavare vid tullverket och vid kommunikationsverken, skulle man sålunda kunna draga den slutsatsen, att med det år 1918 medgivna avlöningstillägget för viss personal vid tullverket — i varje fall vad angår tjänstemän av lägre grad och kammarskrivare — varit avsett att föra avlöningarna även för denna personal upp till den nivå, som motsvarade det allmänna prisläget i mitten av år 1914 och vilken av flertalet andra civila befattningshavare, fränsett kommunikationsverkens personal, uppnåddes först genom den år 1919 medgivna tillfälliga löneförbättringen. Men vid sådant förhållande skulle någon ytterligare löneförhöjning för tullverkets personal — utöver det redan medgivna lönetillägget å 300 kronor och det dyrtidstillägg, som lärer böra även till denna personal utgå enligt de allmänna regler, vilka kunna komma att gälla för andra statens befattningshavare än sådana vid kommunikationsverken — icke vara för tiden efter den 1 juli 1920 av förhållandena påkallad.

Det bör emellertid uppmärksammas, att den av 1915 års kommission anställda jämförelsen mellan tullverkets och kommunikationsverkens personaler icke avsåg andra befattningshavare vid det förra verket än kammarskrivare och tjänstemän av lägre grad. Vad beträffar tullverkets personal i övrigt fann kommissionen en jämförelse med tjänstinnehavare vid andra verk erbjuda stora svårigheter. Kommissionen stannade fördenskull vid att för samtliga tjänstemän föreslå ett lönetillägg av 300 kronor.

Löneregeringskommittén har under dessa förhållanden ansett hinder icke böra möta att föreslå en omläggning av det tillfälliga lönetillägget i den riktningen, att detta tillägg kommer att utgå med olika belopp för olika grupper av befattningshavare. I anslutning till vad i detta hänseende gäller i fråga om den tillfälliga löneförbättring, som medgivits andra grupper av civila befattningshavare, bör enligt kommitténs mening lönetilläggets belopp stiga i visst förhållande till beloppet av den med olika befattningar förenade fasta begynnelseavlöningen. I betraktande av de synpunkter, som, på sätt nyss är nämnt, gjorde sig gällande, då frågan om lönetillägg åt tullverkets personal förekom till behandling vid 1918 års lagtima riksdag, synas dock lönetilläggen till denna personal böra, med undantag för de lägst avlönade befattningshavarna, sättas något lägre än vad som för närvarande i form av tillfällig löneförbättring utgår till civila befattningshavare i allmänhet med motsvarande avlöning.»

Löneregeringskommittén har sålunda föreslagit, att lönetillägget måtte få utgå å befattningar, där den fasta begynnelseavlöningen, således oavsett ortstillägg, utgör

1,200	kronor	med	300	kronor
1,300	»	»	325	»
1,500	»	»	375	»
1,650	»	»	400	»
1,750	»	»	425	»
1,900	»	»	450	»
2,050	»	»	475	»
2,100	»	»	500	»
2,300	»	»	525	»
2,600	»	»	550	»
2,800	»	»	550	»
3,000	»	»	600	»
3,300	»	»	650	»
4,000	»	»	725	»
4,200	»	»	725	»
4,800	»	»	775	»
5,000	»	»	775	»
5,300	»	»	800	»
5,500	»	»	800	»
6,300	»	»	850	»
7,000	»	»	900	»
7,300	»	»	900	»

Vidare anför kommittén:

»Det torde böra anmärkas, att det lönetillägg, varom nu är fråga, synes böra tillkomma även befattningshavare å tullverkets övergångsavlöningsstat, men icke den å indragningsstat uppförda personalen, vilken, efter vad löne-regleringskommittén inhämtat, icke har någon regelbunden tjänstgöringsskyldighet sig ålagd.

Då det av 1918 års lagtima riksdag medgivna lönetillägget enligt kommitténs mening icke kan anses, även med då givna utgångspunkter, hava inneburit en för personalen i dess helhet tillfredsställande förbättring i dess dåvarande löneförhållanden, anser sig kommittén kunna förutsätta, att, vid bifall till kommitténs förslag om förhöjning i detta lönetillägg, ifrågavarande personal bör komma i åtnjutande av dyrtidstillägg efter de allmänna grunder, som gälla eller kunna komma att gälla för statens befattningshavare i allmänhet.

Vad vidare beträffar de till tjänstemän vid tullverket nu utgående extra inkomster, har kommittén ej funnit anledning att i förevarande sammanhang ifrågasätta någon ändring i därom meddelade föreskrifter.»

Kostnaden för det av kommittén sålunda föreslagna lönetillägget har

enligt de för år 1920 gällande stater, med inräknande jämväl av vad som skulle tillkomma befattningshavare å extra stat samt andra icke ordinarie tjänstemän, beräknats uppgå till ett sammanlagt belopp av 954,575 kronor, för helt år räknat, således 322,775 kronor mer än det belopp av 631,800 kronor, som för ändamålet är under sjunde huvudtiteln uppfört på extra stat för år 1920. Då ifrågavarande ytterligare tillskott är avsett att utgå först från och med den 1 juli 1920, skulle kostnadsökningen för år 1920 således utgöra i avrundat tal 162,000 kronor.

För år 1921 har i statsverkspropositionen till 1920 års riksdag äskats ytterligare några befattningar å extra stat. Under förutsättning av bifall härtill har kostnaden av kommittén beräknats för år 1921 uppgå till 958,175 kronor eller i avjämnat tal 960,000 kronor.

Avvikande mening inom lö-
nereglerings-
kommittén.

Inom löneregleringskommittén har vid behandlingen av förevarande ärende avvikande mening uttalats av ledamoten i kommittén förste kanslisekreteraren *Linroth*, som anfört följande:

»Jag inser väl att uppgörandet av förslag till en tillfällig löneförbättring för tullverkets ifrågavarande personal är förenat med svårigheter, tack vare det läge, den stora frågan om lönereglering för tullverket för närvarande befinner sig i. Svårigheterna synas emellertid i främsta rummet bero på en uppfattning, som förhållandevis nyligen gjorts gällande, att en eller annan grad inom tullverket skulle i jämförelse med vissa grader inom kommunikationsverken stå på en relativt för hög lönenivå och att detta missförhållande borde utjämnas vid den tillfälliga löneförbättringen för tullpersonalen.

Då likväl frågan om det rätta förhållandet mellan berörda grader inom olika verk är i hög grad svävande och frågan i alla händelser icke billigtvis bör få utgöra hinder för övriga grader inom tullverket att erhålla skäligen löneförbättring, synes det mig icke vara motiverat att för tullpersonalens vidkommande uppgöra en särskild skala för den tillfälliga löneförbättringen.

Så som nu förevarande ärende ligger, synes det mig snarare som om man vid en tillfällig löneförbättring för tullverkets ifrågavarande personal ej billigtvis kan förfara på annat sätt än man gjort vid den tillfälliga löneförbättringen för personalen inom den övriga civila statsförvaltningen i allmänhet (däribland för övrigt generaltullstyrelsen), nämligen att påbygga den gällande ordinarie avlöningen med ett tillfälligt avlöningstillägg enligt följande skala i tillämpliga delar:

Begynnelseavlöning	Avlöningstillägg
Kronor	Kronor
15,000 och därutöver	2,000
11,000—13,000	1,500
9,000—10,000	1,200
5,800—8,700	1,000
5,600	950

Begynnelseavlöning	Avlöningstillägg
Kronor	Kronor
4,000—5,500	900
3,600—3,900	850
3,400—3,500	800
3,000—3,350	750
mindre än 3,000.....	25 %

En sådan löneförbättring torde draga ungefär 10 % större kostnad än den löneförbättring, kommittén föreslagit.

Någon prejudicierande verkan på frågan om rätta förhållandet mellan vissa grader inom tullverket, å ena, och kommunikationsverken, å andra sidan, vore säkerligen ej att befara av ett godtagande för tullverkets del av den allmänna tillfälliga löneförbättringen. Tullpersonalen skulle ju därigenom i själva verket ej annat än komma att — relativt sett — bliva kvar på sin gamla lönenivå men detta för vederbörande grader givetvis endast tills vidare i avvaktan på det definitiva avgörandet i frågan.»

För egen del ansluter jag mig till det av majoriteten i löneregleringskommittén framlagda förslaget, vilket jag anser vara så väl avvägt som förhållandena medgiva. Mot de av kommittén verkställda beräkningar rörande kostnaderna för detta förslags genomförande har jag ingen erinran att framställa.

Departementschefen.

På grund härav och under åberopande i övrigt av vad jag i detta ämne anfört till statsrådsprotokollet för den 7 januari 1920 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att ej mindre en var ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning än även tjänsteman, förordnad å tjänst på extra stat vid lokalförvaltningen, samt tjänsteman, som erhållit stadigvarande förordnande att bestrida ledig tjänst vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, ävensom tjänsteman, förordnad i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad befattningshavare, må för tiden från och med den 1 juli 1920 till och med den 31 december 1921 komma i åtnjutande av tillfälligt lönetillägg med sammanlagt ovan av löneregleringskommittén föreslagna belopp, för helt år räknat, att utbetalas i sammanhang med lönen,

dels ock för sådant ändamål under sjunde huvudtiteln anvisa ej mindre på *tilläggsstat* för år 1920 ett förslagsanslag av — — — kronor 162,000, än även på *extra stat* för år 1921 ett förslagsanslag av — kronor 960,000.

Kungl Maj:t proposition Nr 342.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Vid protokollet:

Nils Hellenius.
